

C o p i e
COMANDAMENTUL DE CAPETENIE AL ARMATEI
DEPARTAMENTULUL GUVERNAMENTULUI CIVIL
AL TRANSISTRIEI
Direcția Financiară

No. 55986/942

155

A U T O R I Z A T I E

Centrala Evreilor din România este autorizată a aduce
în Transnistria, pentru nevoile Guvernământului Civil
următoarele unelte și materiale, fără nicio formalita-
te și cu scutire de taxe vamale:

5.000 /cincimii/ oasmale

5.000 /cincimii/ lopeți

1 vagon gearuri

2 vagoane cherestea.

/L.S./ p. GUVERNATOR
ss. A. Romniceanu

Copie conf. cu originalul

DOM. POPOVICI

București, 14 Iulie 1942

156

M E M O R I U

CU PRIVIRE LA NECESITATEA IMPERIOASA

DE A FINE CAPAT METODELOR BARBARE APLICATE

- CU OCAZIA OPERATIUNILOR DE EVACUARE ALE

EVREILOR DIN BUCOVINA SI INDRUMAREA LOR

PE CAL LEGALE SI CIVILIZATE

București, 14 Iulie 1942

O sfântă datorie față de Tară, îmi impune, să vă aduc, având în vedere locul de frunte, ce-l dețineți între factorii cei mai influenți, pe care-i are astăzi Tara Românească și apoi marea parte de răspunere, ce aveți s'o purtați și Dvs., pentru cele, ce n'ar trebui să se petreacă actualmente, în viața noastră publică, la cunoștință, cele ce urmează:

Eliberându-se în vara anului trecut, întreaga Basarabie și teritoriul Bucovinei, care fusese cedat, U.R.S.S. de sub ocupația bolșevică, armatele noastre biruitoare și-au luat la intrare, revanșa cuvenită pentru gravele insulte, ce i se adusesese de către o parte a evreimii din teritoriile menționate, împușcând o bună parte a evreilor din Basarabia și un număr de ceva peste 15.000 evrei din Nordul Bucovinei.

Pentru a pune capăt măcelului sângeros, ce se deslănțuse și care bine înțeles lovea și în nevinoșii, DOMNUL MAREȘAL ANTONESCU a binevoit să ordone în luna lui Octombrie a anului trecut, cu privire la evreii ce mai rămăsese, circa 85.000 de capete la număr, ca o măsură de pedeapsă, împotriva acelor, asupra cărora ar putea să cadă numai o umbră de bănuț, că ar fi avut o atitudine reproșabilă, "DEPORTAREA LOR ÎN TRANSNISTRIA", reținându-se ceilalți, cari sunt necesari din punct de vedere al utilității publice.-

Cu nespuse părere de rău însă, operațiunile de deportare, ce s'au efectuat, de atunci, și anume acele din toamna anului trecut și acele din luna Iunie a anului curent, fără ca ele să fi luat nici până astăzi sfârșit, au decurs în condițiuni din cele mai profund viciate și arbitrare posibile, deportându-se bunăoară, din Sudul Bucovinei, vasăzică din un teritoriu ce nu fusese ocupat și în care deci evreii nici nu aveau posibilitatea să-și manifeste

în masă sentimentele lor ostile, față de armatele noastre în retragere, deportându-se toți evreii, fără nicio deosebire, nelăsându-se nici măcar câte un meseriaș sau profesionist liber, în orașele Suceava, Câmpu Lung, Vatra Dornei, Gura Humorului, Solca și Rădăuți, astfel, că între timp s'a ivit necesitatea de a-i readuce pe unii din acești evrei meseriași deportați înapoi, iar în partea de Nord a Bucovinei, în condițiuni atât de arbitrare și viciate, încât ele au produs prin faptul, că au mai excelat pe deasupra și prin o tendință evidentă, de a servi în prima linie poftelor nesățioase de îmbogățire ale organelor de executare și ale interpusilor lor, neținându-se seama deloc de consecințele catastrofale și repercursiunile incalculabile, ce pot să le aibă asemenea metode asupra intereselor noastre naționale, economice și morale, în sufletul populației române din Bucovina, cea mai profundă durere și aplicabilă măhnire.

Prin aceste metode, neobicinuite în țări civilizate, cu totul străine de structura sufletească a populației române din această provincie, crescută prin aproape o sută cincizeci de ani la respectul legii și a celei mai desăvârșite morale publice, s'a întreținut fără de nictun motiv bine cuvântat, fără de nictun rost, care să frizeze măcar în aparență un cât de palid interes național, în rândurile acestei populații, ea osândită fiind să vadă, cum erau duși, mi și sute de evrei, pe străzile Cernăuților, în cea mai mare parte cunoscuți personal, cu cari au conviețuit o viață întreagă, în diminețile zilelor de câteva Duminici, pe când clopoțele bisericilor, chemau la sfânta liturghie, formați în convoiuri flancate de gardieni și soldați înarmați și purtând tot avutul ce-l luase cu sine în spinare, strigând și răcnind în cumplita lor disperare, de-și era mai mare mila, la locurile lor de control și învagonare, o atmosferă de cea mai nebănuită deprestiune și întristare, iar în rândurile evreimii, prin faptul că aceștia erau ridicăți, fără de nictun preaviz prealabil, în timp de miez de noapte, organele publice intrând prin surprindere în casele lor, exact după sistemul bolșevic, fără nicio deosebire dacă între timp ei erau sau nu rechiziționați și încadrați deja în viața economică,

acelfel că niciunul din ei nu mai era sigur, nicio singură clipă, de stă de mână, o nemăpomenită spaimă și o indescriptibilă groază, care toate se puteau evita, obținând pe lângă aceasta și un rezultat incomparabil, mai respectabil din toate punctele de vedere, ba chiar soluționându-se până astăzi în mod definitiv întreaga problemă evrească, dacă s'ar fi aplicat metode europene.

Ceace interesează viața noastră românească în legătură cu rezolvarea acestei probleme, este descâlțarea ei din ghiarele economice ale evreilor, și dacă este dată posibilitatea să atinge acest obiectiv, în mod mult mai perfect, pe căi legale și civilizate, nu poate să existe niciun interes de ordin național să demonstrăm lumii, că noi suntem din principiu refractari de a aplica metode grațului de cultură, ale unor țări mai civilizate.

Prin aceleași metode, profund reprobabile de mai sus, s'a despoiat completamente întreaga evreime, de tot avutul ei în valoarea de multe miliarde, care acei erau menite să intre în patrimoniul Statului au devenit aproape de deantregul pradă acelor, ce au executat deportările, s'a plătit prin faptul că datorită acestor metode au fost deportate elemente utile și ireproșabile, prea bine cunoscute ca elemente locale, babe bătrâne de peste 70 ani, infirmii și invalizi, femei gravide și nebuni, în schimb însă reținuți deoarece se plăteau sume fabuloase, de sute de mii, până la un milion lei, pentru fiecare cap de evreu reținut în țară, cașmari ai ei, comuniști dovediți și alte elemente periculoase, cu o îndrăzneală de neînchipuit, și o lipsă înspăimântătoare de orice scrupul, în modul cel mai grav demnitatea noastră națională, și s'a știrbit prin faptul că cei deportați cu fost expuși, ajunși la locul destinației, la cele mai înmăcinate chinuri, fiind în unele cazuri, nefiind pregătit pentru ei nici cel mai rudimentar adăpost, până în mijlocul iernii, ca bunăoară în comuna BARSAT din Județul BALTĂ, până la 20 Decembrie sub cerul liber, murind din această cauză în medie 60 - 70 procente, în cazul din urmă chiar 85 procente din evreii deportați, într'o măsură extrem de dureroasă, toată importanța noastră, ca factor civilizator în Sud-Estul Europei.

./.

Datorită tuturor acestor principii de cea mai crudă barbarie, de care au fost călăuziți executorii ordinului DOMNULUI MAREȘAL, rezolvarea problemei evreiești din România, acest mare act de importanță istorică, cel mai important act de guvernământ, al regimului actual, acest act, care era chemat să steie la bază relațiile între noi și țările de Siet, acest act, care putea să fie pentru venirea întregii, un act de permanentă mândrie națională, a ajuns să fie un act de cea mai josnică ticloșie, un act de venică rusine, care să înfrumusețeze toate elementele pentru ca să fim expuși, poate chiar pentru viață, disprețului și urii întregii omeniri.

Eu o chestiune extrem de gravă, o chestiune de o gravitate atât de uriasă, încât ea nu poate să nu fie adusă, cu extremă urgență, la cunoștința DOMNULUI MAREȘAL, care abstracție făcând a făcutul, că Domniei-Sa va dezaproba îndubitabil, în modul cel mai sever și cu toată tăria marel sale personalități, aplicarea tuturor acestor proceduri asiatice, care s'au petrecut, se va strădui cu siguranță să aducă prin măsuri înalte și cele orice, o oarecare îndreptare și să îndepărteze măcar în parte, oribila pată de rusine și de decedență, ce au aplicat-o o mână de inconștienți și criminali, pe obrajii națiunii noastre întregi.

Eu personal, neavând cu regret posibilitatea să-i pot vorbi DOMNULUI MAREȘAL în această privință, deci l-am solicitat încă din luna lui Octombrie a anului trecut, o audiență în acest scop, nu fără a-i căresa între timp și un memoriu bine documentat cu privire la toate întâmplările de până astăzi, iar memoriile și adresele omenilor de rând, adresate DOMNULUI MAREȘAL, nefiind sortite să poată ajunge totdeauna la cunoștința Domniei-Sale, cu onoare mă rog să binevoiați a-mi de cel mai larg concurs posibil, pe care sunteți dator să mi-l dați, atât ca român, cât și ca creștin și nu în oclă din urmă și ca om civilizată, de o cultură apucată perfectă, Domniei voastră fiind în același timp și un factor de cea mai mare importanță la plămădirea destinului nostru, pentru ca DOMNUL MAREȘAL să afle neapărat și cât se poate de urgent, de toate întâmplările relatate și pentru ca Domniei-Sa să binevoiască de a pune, în consecință, printr'un act de cea mai supremă auto-

./.

ritate, cu toată urgența, capăt sistemului arătat mai sus, iar populația română din Bucovina, la adăpost de posibilitatea unei eventuale repetări ale unor întâmplări similare, și de a întrona, deodată cu stabilirea răspunșilor celor vinovați de faptele petrecute, și cea mai aspră pedeapsă a lor, în sfârșit după atâtea experiențe triste, un regim de cea mai perfectă dreptate și civilizație.

Cum aplicarea unor sisteme, de natură celor menționate și în deosebi a celor care revoltă stățul nostru religios, cu caracter pur bolșevic, cu creșt deja până acum în Bucovina o atmosferă insuportabilă, o ambianță sufletească, din cele mai potrivnice pentru menținerea ordinii publice, cu personal fiind de cel puțin de douăzeci de ori martor ocular al unor agresiuni sălbatice petrecute ziua mare, în plin centru al orașului, Cernăuți, din partea plebei de pe stradă împotriva unor intelectuali evrei, trecători, cu totul nevinovați, foști magistrați înalți, medici și avocați, necesitatea de a lua măsurile preconizate, cu toată urgența posibilă, este cu atât mai imperioasă, cu cât stările actuale din Bucovina încep să nu se mai deosebească întru nimic de cele din Uniunea Sovietelor și în consecință să înfrime pe de-a ntregul rostul războiului actual, pe care-l ducem alături de aliații noștri, rostul "RĂZBOIULUI SĂNT", împotriva haștilor de bolșevici.

Amintim chiar cazul, cu interesele Tării ar reclama îndepărtarea și a ultimului evreu din Bucovina, mergând chiar până la desmostenirea lor de ultimul drept pe care-l mai au în prezent, numai de a respira, deoarece toate celelalte, chiar și dreptul cel mai elementar al pensionarilor la plata pensiilor lor, un drept care de altcum li se recunoaște actualmente, și în Germania, nu li se mai respectă, acest ultim favor însă, de a se bucura, până la oca de pe urmă suflare, măcar de ocel minim scut și de oca înfrind protecțiune, de care se bucură în statele civilizate, chiar animalele de rând, fiind incompatibil cu însăși idea de Stat, nemai vorbind cu noțiunea unui stat civilizat, nu li se poate lua, în niciun caz, fie doar că botm să ajungem pe ultima treaptă ale celor mai barbare popoare de pe glob.

./.

In legătură cu aceasta, e absolut necesar, să știe toată lumea, că mulți evrei din Bucovina, aparțin unor familii, vechi unor familii care viețuiesc de sute de ani pe acest pământ, încă înainte de încorporarea Bucovinei la Imperiul austriac, deci evrei cari cu trăit și au fost crescuți în tradiția unei absolute ordine și discipline ca acea recunoscută de toată lumea, de cea mai exemplară, care a domnit sub Imperiul nădit, mulți membri de ai lor, ocupând posturi înalte în viața de Stat, atât în administrația publică, cât și în Justiție, înaintând uneori până a fi chiar membri valoroși ai Curții de Casație din Viena și că ei prin urmare sunt în mod firesc, atât de înrădăcinați și strâns legați de acest pământ, încât ei nu pot să fie făcuți responsabili în niciun caz și sub niciun raport, în mod sușor, cum se desprinde din metodele practicate de până acum, pentru actele criminale, de care s'au făcut vinovați cu totul alte elemente evreiești și să fie căsăpiți acum, învinuți fiind în totalitatea lor, fără de nici o excepție și fără de nici o umbră de cercetare sau judecată, ca niște turme de vite, mai ales, decât actele incriminate, de cari ei sunt bănuți, ca și în partea lor cobârșitoare, cum se poate ușor constata, în sarcina evreilor, intrați cu mult mai târziu, abia după actul Unirii, foarte mulți veniți sub regimul decedatului Goga în Tară, din Polonia, în cea mai mare parte însă, asupra celor intrați deodată cu trupele bolșevice.

Dacă principiul dreptății și umanității prevedă, ca, colectivitatea să nu sufere niciodată de pe urma unor acte răzlețe, comise numai de câțiva indivizi criminali, atunci acest principiu ar fi fost și trebuie să se aplice neapărat și cu ocazia operațiilor de evacuare, ce vor mai fi necesare, în ce privește evreii din Bucovina și să li se dea acestora, câtă vreme ei sunt încă cetățeni plini, nevând altă vină, decât că sunt evrei, dar cărora nu li se poate aduce nicio umbră de culpă, tot scutul ce li se cuvine, după lege.

Un Stat, care nu-și respectă legile, ordinele și regulamentele sale proprii nu se respectă pe sine însuși, și pierde dreptul la acest respect și din partea celui de pe urmă cetățean.

"Justitia fundamentum omnium regnorum". Tolerând cumva, ca și de acum înainte, cetățenii evrei să poată fi la discreția oricărui, fie el organ public sau simplu particular, fără ca acest sistem sălbatic, să fie imediat sistat, vom ajunge, fără discuție, într'o bună zi, nu prea îndepărtată, ca fiecare din noi, fie el român sau străin, să fie la discreția oricărui derbedeu și măturător de stradă.

Să nu uităm, nicio singură clipă, că Statul-Român este un Stat creștin, că biserica noastră dominantă este biserica ortodoxă, că cetățenii români sunt oameni evlavioși, cu un foarte pronunțat simț religios, oameni, cari ori de câte ori au trece pe lângă un locaș sfânt, se închină în totdeauna în fața lui și se sfântă cruce!

Este o adevărată aberație, o pură demență, o nebunie fără margini, o sinucidere națională, de a tolera, ca acest sentiment de cea mai rară și profundă religiozitate, să poată fi batjocorit și terfelit de însuși organele Statului, de însuși acei în a căror seamă se găsește căderea celor mai mari bunuri ce le avem, ca popor.

Nereclementându-se de cu vreme, după principii civilizate, rezolvarea problemei evreiești, pe baza unor principii umane și adevărat creștinești, pe care este bazat și întregul nostru edificiu statal, s'ar putea, foarte ușor întâmpla, continuând din nenorocire, de a deporta și mai departe, în condițiunile sălbatice, de până acum, și cele câteva mii de evrei, câți au mai rămas în Bucovina, neținând cont nici măcar de interesele noastre cele mai ardente economice, să ne găsim dintr'odată într'un moment neașteptat, în fața unei complete prăbusiri naționale, instrăinate fiind sufletește de noi, acele milioane de cei mai buni români, cari mai țin încă la sfânta noastră biserică, sau eventual, în fața pericolului, să fim osândiți a suferi, la sfârșitul războiului, cu ocazia conferinței păcii, la așa zisa "MASA VERDE" din cauza barbariilor petrecute, cea mai gravă stirbire a independenței noastre, ca Stat suveran.

Drept urmare îmi permit să concretizez, în fața situațiunii date, atât în numele meu cât și în numele tuturor Românilor de bine din Bucovina, doleanțele noastre, după cum urmează:

./.

"EVACUAREA EVREILOR DIN BUCOVINA" să se execute, având în vedere că avem instalat, de peste un an, un regim normal în această provincie, cu cea mai conștiincioasă respectare ale strictelor noastre necesități economice și apoi, în condițiuni, cari să nu bateme întru nimic, simțul de dreptate și de religiozitate a populației române din această provincie, pentru a nu-i distruge această, prin continuarea metodelor viciate și samavolnice de până acum, încrederea în organizația noastră de Stat și a o împinge în brațele bolșevismului.

În consecință, ar fi să se procedeze, cu cea mai mare urgență posibilă, la:

I. REGLENTAREA EVACUĂRII EVREILOR BASTINAȘI DIN BUCOVINA.

1) în sensul, pe care-l are măsura deportărilor și pe re-l-a precizat DOMNUL MARȘAL însuși, prin o scrisoare publică dată în luna lui Octombrie a anului trecut în ziarele mai principale din țară, mai ales, având în vedere, că reducându-se numărul evreilor prin deportări arbitrare peste limita impusă de necesitățile noastre economice, se periclitează orice posibilitate de refacere economică a acestei provincii arcu încercate.

2) nematoperând deportări din teritoriul, ce nu fusese ocupat, în care s'a tot din cauza deportărilor arbitrare din toamna anului trecut, cu care ocazie au fost evacuați toți evreii, fără excepție, din aceste regiuni, deja nevoia de a readuce, în scopul reînnoșării vieții economice, în nou un număr de foști evrei deportați,

3) deportând din teritoriile eliberate și din cele ce n'au fost ocupate, numai pe acela contra cărora s'au adus dovezi concrete de vreă culpabilitate;

4) efectuând deportările viitoare, care vor mai fi necesare cu cea mai strictă respectare, a principiilor de legalitate și religiozitate, încredințându-se executarea unor persoane cu o cultură superioară și cu o reputație treprosabilă sub raportul moral.

./.

- II. SISTAREA EXCESELOR NECONTINTE, ÎMPOTRIVA CETĂȚENILOR EVREI, care canalizând masele și punând în pericol siguranța personală a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate.
- III. RESPECTAREA DREPTURILOR EVREILOR PENSIONARI LA PLATA PENSIILOR nefiind compatibil cu prestigiul țării, de a lăsa cetățenii neîncrezuți, după ce și-au făcut, viața lor întreagă, datoria către Stat, în mod ireproșabil, unii deținând chiar decorații înalte, să plară acum la bătrânețe de foame, pe drumuri, mai ales că pensiile se plătesc din rețineri de salarii ce li s'a făcut și dreptul acesta li se recunoaște evreilor pensionari, dealtcum și în Germania.
- IV. SANCTIUNAREA cea mai severă a OCAZELOR PUBLICE VINOVATE, care au realizat profituri, sub orice formă, cu ocazia deportărilor, ce le-au operat, nicio pedeapsă putând fi prea aspră, pentru oribila crimă națională, ce au comis-o acești trădători, care au vândut pentru câștig arginți, cinstea neamului nostru întreag.
- V. EVACUAREA NEAPĂRĂTA A DEȚINĂTORILOR DE LOCUINTE EVREESTI, care posedă imobile sau apartamente proprii în Cernăuți și sfidază prin deținerea abuzivă, de apartamente mai luxoase cu chiri de izvoare și cu mobile luate în custodie dela Primăria orașului, în mod gratant, într-o opinie publică, și în sfârșit
- VI. VALORIFICAREA LUCRURELOR RMĂNE DE LA EVREI, DATE ÎN CUSTODIE, prin organizarea unor licitații publice și crearea unui fond din sumele realizate pentru despăgubirea foștilor refugiați români, care și-au pierdut averea sub ocupația bolșevică.

Acestea sunt măsurile, pe care noi Românii din Bucovina, în scopul de cele mai potrivite și recomandabile, pentru a duce la bun sfârșit rezoluarea problemei evreesti și pe care m'am ținut dator să le indic, la îndemnul celei mai elementare obligații de conștiință, ce trebuie s'o aibă fiecare român, față de soarta po-

porului său și punând destinul lor în mâinile Domniei Voastre nutresc ferma speranță, că apreciind Domnia Voastră după merit importanță excepțională a chestiunii de față, care privește binele neamului întreg, mi veți da cu plăcere și în cea mai largă măsură, prea prețiosul Domniei Voastre concurs, pentru ca ele să triumfe și să fie acceptate, în toată întregimea lor, de către DOMNUL MAREȘAL și rămân în această credință nastrămutată, mulțumindu-vă anticipativ, pentru toate ce veți binevoi, să faceți pentru reușita acestei cauze drepte, cu cea mai distinsă stimă și cu cea mai desăvârșită considerațiune

al Domniei Voastre totdeauna
sincer și profund devotat: